

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 61/2016
(Ατομική)**

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2780/15-2-2016 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ερώτημα: Ερωτάται εάν υφίσταται αρμοδιότητα του Πρύτανη ή άλλου οργάνου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για την άσκηση, κατόπιν υποβολής ένστασης, ελέγχου νομιμότητας επί της 14/22-1-2015 απόφασης της Γ.Σ. της Σχολής Επιστημών Πληροφορίας περί διαγραφής υποψηφίου διδάκτορα, λόγω έλλειψης επιστημονικής προόδου στην εκπόνηση της διδακτορικής του διατριβής.

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με την 1/18-9-2014 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής Επιστημών Πληροφορίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (η οποία άσκησε αρμοδιότητες Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής), αποφασίσθηκε η διαγραφή του Ι.Γ., από το μητρώα των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος, λόγω έλλειψης επιστημονικής προόδου στη διαδικασία εκπόνησης της διδακτορικής του διατριβής επί μακρόν και επιπλέον διότι έχει ξεπεράσει την επταετία δίχως να επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια και πρόοδο. Ένσταση (αίτηση θεραπείας) από μέρους του διαγραφέντος υποψηφίου διδάκτορα απορρίφθηκε με την 14/22-1-2015 απόφαση της Γ.Σ., με την οποία και εγκρίθηκε η διαγραφή του, κατά της οποίας, αυτός υπέβαλε προς τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου την

4319/22-4-2015 ένστασή του, με την οποία ζητά να εξεταστεί η νομιμότητα της διαγραφής του και η αναπομπή της για εκ νέου επανεξέταση και επαναξιολόγηση της διδακτορικής του διατριβής, υπέβαλε δε ακολούθως και το 1754/4-12-2015 υπομνηστικό έγγραφό του για την εξέταση της ένστασής του, ενόψει δε του ανακύψαντος προβληματισμού, ως προς την αρμοδιότητα εξέτασης της ένστασης και άσκησης ελέγχου νομιμότητας, με το 2780/15-2-2016 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου, ζητήθηκε η έκδοση γνωμοδότησης περί των νομίμων υποχρεώσεων του και ειδικότερα εάν υφίσταται αρμοδιότητα αυτού ή άλλων οργάνων του Ιδρύματος για την εξέταση της ένστασης.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος, ορίζεται ότι: *«1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα. 2.....6. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους.....».*

3. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 3 παρ. 1, 7 παρ. 1, 2 και 4, 8 παρ. 1, 10, 18 και 20, 9 παρ. 1, 4, 9, 10 παρ. 1 και 80 παρ. 11.α του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), όπως κατά περίπτωση τροποποιήθηκαν μεταγενεστέρως και ισχύουν σήμερα, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1. Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης - Νομική μορφή των Α.Ε.Ι. *«1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η εποπτεία του κράτους ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Συντάγματος και τον παρόντα νόμο. 2..... ».*

Άρθρο 3. Ακαδημαϊκή ελευθερία. «1. Στα Α.Ε.Ι. κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών. 2..... ».

Άρθρο 7. Σχολές. «1. Κάθε Ίδρυμα αποτελείται από Σχολές, οι οποίες αποτελούν τις βασικές μονάδες του. Η Σχολή καλύπτει μία ενότητα συγγενών επιστημονικών κλάδων και εξασφαλίζει τη διεπιστημονική προσέγγιση, τη μεταξύ τους επικοινωνία και τον αναγκαίο για τη διδασκαλία και την έρευνα συντονισμό τους. Η Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Σπουδών τους. 2. Το Τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος, προάγει την επιστήμη, την τεχνολογία ή τις τέχνες στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, οργανώνει τη διδασκαλία στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών και εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτό.... 3.....4. Η Σχολή συντονίζει και οργανώνει τα προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών που υπάγονται σε αυτή και αναθέτει την υλοποίησή τους στα Τμήματα ή σε ομάδες διδασκόντων.».

Άρθρο 8. Όργανα του ιδρύματος. «1. Τα όργανα του ιδρύματος είναι: α) το Συμβούλιο, β) ο Πρύτανης και γ) η Σύγκλητος. 2. ...10. Το Συμβούλιο του ιδρύματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: α)....β) τη γενική εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας του ιδρύματος σύμφωνα με τον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό...18. Ο πρύτανης έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: α) Προΐσταται του ιδρύματος και το διευθύνει, έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του, επιβλέπει την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού και μεριμνά για τη συνεργασία των οργάνων του ιδρύματος, των διδασκόντων και των φοιτητών...ιη) Ασκήι όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του ιδρύματος...20. Στη Σύγκλητο ανήκουν οι ακόλουθες αρμοδιότητες, καθώς και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: α)..... ιζ) Ασκήι όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του ιδρύματος...».

Άρθρο 9. Όργανα της σχολής. «1. Όργανα της σχολής είναι: α) ο Κοσμήτορας, β) η Κοσμητεία και γ) η Γενική Συνέλευση. 2... 4. Ο Κοσμήτορας της σχολής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: α.... β) επιβλέπει την εφαρμογή των Κανονισμών Σπουδών των Τμημάτων και την τήρηση των ισχυουσών διατάξεων του νόμου, του Οργανισμού και του Κανονισμού, γ) 8. Αν η σχολή οργανώνει ένα μόνο πρόγραμμα σπουδών, η κοσμητεία αποτελείται από τον κοσμήτορα, ο οποίος εκτελεί και χρέη διευθυντή τμήματος από τρεις εκλεγμένους από τη γενική συνέλευση της σχολής καθηγητές και από έναν εκπρόσωπο των φοιτητών. Στην περίπτωση αυτή, η γενική συνέλευση της σχολής ασκεί και τις αρμοδιότητες της συνέλευσης τμήματος.....9. Η κοσμητεία έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: α) Τη γενική εποπτεία της λειτουργίας της σχολής και των προγραμμάτων σπουδών. β).....».

Άρθρο 10. Όργανα του τμήματος. «1. Όργανα του Τμήματος είναι: α) Ο Πρόεδρος, β) η Συνέλευση του Τμήματος και, εφόσον έχουν συσταθεί Τομείς, γ) ο Διευθυντής του Τομέα και δ) η Γενική Συνέλευση του Τομέα. Ως προς το νομικό καθεστώς των αρμοδιοτήτων των οργάνων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 4009/2011 (Α' 195).

Άρθρο 80. «11.α) Μέχρι την έκδοση των Οργανισμών των Ιδρυμάτων για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και την εκπόνηση των διδακτορικών διατριβών εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του ν. 3685/2008 (Α'148), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.....».

4. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ.1, 2, 9 παρ. 1, 2, 3, 4 και 12 παρ. 2 του ν. 3685/2008 «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (Α'148), ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις. «1. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3549/2007 (ΦΕΚ 69 Α') έχουν την ευθύνη για το σχεδιασμό και την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και χορηγούν Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.). Τα Πανεπιστήμια έχουν επιπλέον την αρμοδιότητα να χορηγούν Διδακτορικά Διπλώματα (Δ.Δ.).....».

Άρθρο 2. Όργανα Π.Μ.Σ. «Για την οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι τα εξής: α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης ή η Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Ιδρύματος, η οποία περιλαμβάνει τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη τους, και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα όργανα αυτά είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές. β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο ή Προϊστάμενο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης ή Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των εξεταστικών επιτροπών, της συντονιστικής επιτροπής, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις.....γ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος. δ) Ο Διευθυντής για κάθε Π.Μ.Σ. προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., της Ε.Δ.Ε., για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντα του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις. Ο Διευθυντής ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της Ε.Δ.Ε. στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος που προβλέπεται στο άρθρο 3 του παρόντος, και ο εσωτερικός κανονισμός του Ιδρύματος. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. ή στην Ε.Δ.Ε. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Π.Μ.Σ. ε) Ο Αντιπρύτανης ή ο Αντιπρόεδρος Ακαδημαϊκών Υποθέσεων κάθε Ιδρύματος έχει την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Ιδρύματος».

Άρθρο 9. Διδακτορική Διατριβή. «1. α) Ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, στο οποίο ενδιαφέρεται να εκπονήσει τη διδακτορική διατριβή, προσδιορίζοντας σε γενικές γραμμές το αντικείμενό της. Η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.....2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου.....3.....στ) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της. 4.α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. επταμελής εξεταστική επιτροπή.....β) Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.».

Άρθρο 12. Καταργούμενες διατάξεις - Μεταβατικές ρυθμίσεις.

«1.....2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 3187/2003 (ΦΕΚ 233 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 3413/2005 (ΦΕΚ 278 Α'), από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 10, 11, 12, 13, 14 παρ. 1 και 17 του ν. 2083/ 1992, όπως ίσχυαν, το άρθρο 23 του ν. 3404/2005, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αφορά σε θέματα που ρυθμίζονται διαφορετικά από αυτόν. Οι διατάξεις όμως αυτές εξακολουθούν να ισχύουν για τους ήδη εγγεγραμμένους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε Π.Μ.Σ. και για τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν γίνει δεκτοί πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. 3.».

5. Στις διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 1 και 2, 11 παρ. 1 και 2, 12 παρ. 5, και 13 παρ. 1 του ν. 2083/1992 «Εκσυγχρονισμός της ανώτατης εκπαίδευσης» (159 Α') ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 10. Γενικές αρχές.

«1. Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα έχουν την κύρια ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.), τα οποία έχουν επιστημονική ενότητα και πληρούν προϋποθέσεις, που εγγυώνται υψηλό επίπεδο σπουδών. 2. Τα Π.Μ.Σ. βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο των σκοπών και των στόχων των Α.Ε.Ι., αναφέρονται σε συγγενείς ειδικότητες και αποσκοπούν στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας.....».

Άρθρο 11. Διάρθρωση - Έγκριση Π.Μ.Σ.

«1.α) Τα Π.Μ.Σ. αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και στην ανάπτυξη της έρευνας και οδηγούν στην απονομή διδακτορικού διπλώματος.....2.....Τα Π.Μ.Σ. καταρτίζονται από τη γενική συνέλευση ειδικής σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου τμήματος και εγκρίνονται από τη Σύγκλητο του οικείου Α.Ε.Ι.».

Άρθρο 12. Οργάνωση - Λειτουργία Π.Μ.Σ.

«1..... 5.α) Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή - υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου.....β) Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, σύμφωνα με το πρόγραμμα και τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών, γίνεται από εξεταστική επιτροπή η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π. και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από γνώμη της συντονιστικής επιτροπής.γ) Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. δ) Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από την Γ.Σ.Ε.Σ.».

Άρθρο 13. Διδακτορική διατριβή. «1. Όπου λειτουργεί Π.Μ.Σ. η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής γίνεται μόνο μέσα από το Π.Μ.Σ. Η

εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στην αντίστοιχη ειδικότητα σε τμήματα των Α.Ε.Ι., που δεν λειτουργούν οργανωμένα Π.Μ.Σ. γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία: α) Υποψήφιος που ενδιαφέρεται για εκπόνηση υποβάλλει αίτηση στη γραμματεία του τμήματος, που είναι αντίστοιχο ή συναφές με το βασικό του πτυχίο και καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής. β) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του τμήματος κρίνει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια του εδαφίου α` της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου και ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή γ) Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο καθορίζει το θέμα της διατριβής. δ) ε) Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο υποβάλλει έκθεση προόδου στο Δ.Σ. του τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου. στ) Η συμβουλευτική επιτροπή μετά την αξιολόγηση του επιστημονικού έργου του υποψηφίου και εφόσον κρίνει ότι τούτο έχει ολοκληρωθεί, επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής. ζ) Η περαιτέρω διαδικασία και η τελική κρίση γίνεται από επταμελή εξεταστική επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από μέλη Δ.Ε.Π. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π. και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή.....Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.».

6. Στις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 και 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α'45) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 24. Αίτηση θεραπείας - Ιεραρχική προσφυγή. «1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση

θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή). 2..... 3. Αν αρμόδια για την ανάκληση ή τροποποίηση ή την ακύρωση είναι άλλη διοικητική αρχή, εκείνη στην οποία κατατέθηκε η αίτηση θεραπείας ή η ιεραρχική προσφυγή οφείλει να τη διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος, με τις οποίες καθιερώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία και η πλήρης αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι., η οποία εξειδικεύεται περαιτέρω με τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 και 3 παρ. 1 του εκτελεστικού νόμου 4009/2011 και αφορά σε όλες τις οργανικές μονάδες των Α.Ε.Ι., έναντι επεμβάσεων τόσο του Κράτους όσο και των οργάνων κάθε Α.Ε.Ι. (βλ. Αναστ. Τάχο, Γνωμοδότηση, "Η αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ-Πανεπιστημίων και ειδικά των Τομέων-Η Εποπτική αρμοδιότητα της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου-Η αρμοδιότητα της Νομικής Υπηρεσίας σε ΑΕΙ-Πανεπιστήμια", Αρμεν. 2004, σελ. 1780), τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου αυτού, με τις οποίες προβλέπεται η διάρθρωση των Α.Ε.Ι. σε οργανικές μονάδες (Σχολές, Τμήματα), οι οποίες ασκούν τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος και τις διατάξεις των άρθρων 8, 9 και 10 αυτού, με τις οποίες προβλέπονται, αντιστοίχως, τα όργανα διοίκησης των Α.Ε.Ι., των Σχολών και των Τμημάτων και καθορίζονται ρητώς και ειδικώς οι αρμοδιότητες αυτών, προκύπτει ότι οι σχέσεις των οργάνων διοίκησης του Ιδρύματος και των οργανικών μονάδων αυτού, ρυθμίζονται ρητά από το νόμο, οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών είναι σαφώς καθορισμένες και συνεπώς δεν υφίσταται, ενόψει της (εσωτερικής) αυτοδιοίκησης των οργανικών μονάδων των Α.Ε.Ι., δυνατότητα των οργάνων διοίκησης του Ιδρύματος άσκησης ιεραρχικού ελέγχου νομιμότητας επί συγκεκριμένων πράξεων άλλων οργάνων του Ιδρύματος και των οργανικών του μονάδων, οι οποίες εκδίδονται κατά την άσκηση ειδικής αρμοδιότητας, που έχει ανατεθεί στα όργανα αυτά από το νόμο, παρά μόνο, εφόσον τούτο προβλέπεται ρητώς από το νόμο και δεν παραβιάζεται το άρθρο 16 του Συντάγματος (ΣτΕ 1010/2007, Α. Τάχο, ο.π.).

8. Η αρμοδιότητα, εξάλλου, του Συμβουλίου του Ιδρύματος για *"τη γενική εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας του ιδρύματος σύμφωνα με τον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό"*, η αρμοδιότητα του Πρύτανη να *"Προϊσταται του ιδρύματος και (να) το διευθύνει, (και να) έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του, (και να) επιβλέπει την τήρηση των νόμων, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού"*, η αρμοδιότητα του Κοσμήτορα να *"επιβλέπει την εφαρμογή των Κανονισμών Σπουδών των Τμημάτων και την τήρηση των ισχυουσών διατάξεων του νόμου, του Οργανισμού και του Κανονισμού"*, η αρμοδιότητα της Κοσμητείας για *"τη γενική εποπτεία της λειτουργίας της σχολής και των προγραμμάτων σπουδών"* και η αρμοδιότητα του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων για *"την εποπτεία και το συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών σε επίπεδο Ιδρύματος"*, δεν παρέχει στα όργανα αυτά και το δικαίωμα άσκησης ιεραρχικού ελέγχου νομιμότητας επί συγκεκριμένων πράξεων άλλων οργάνων του Ιδρύματος, οι οποίες εκδίδονται κατά την άσκηση ειδικής αρμοδιότητας, που έχει ανατεθεί στα όργανα αυτά από το νόμο, αλλά περιορίζεται σε ενημέρωση επί θεμάτων εύρυθμης και σύμφωνης με το νόμο λειτουργίας του Πανεπιστημίου και λήψη των αναγκαίων πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των σχετικών δυσλειτουργιών, ομοίως δε και η γενική αρμοδιότητα της Συγκλήτου, η οποία αφορά μόνο σε θέματα που δεν έχουν ανατεθεί, βάσει ειδικών διατάξεων, σε άλλα όργανα του Ιδρύματος, δεν παρέχει στη Σύγκλητο τέτοιο δικαίωμα άσκησης ελέγχου νομιμότητας, επί συγκεκριμένων πράξεων άλλων οργάνων του Ιδρύματος, οι οποίες εκδίδονται κατά την άσκηση ειδικής αρμοδιότητας που έχει ανατεθεί στα όργανα αυτά από το νόμο (ΣΤΕ 1010/2007, 703/1994, βλ. και Α.Τάχο, ο.π).

9. Με τις διατάξεις του ν. 3685/2008, οι οποίες εξακολουθούν να εφαρμόζονται εν προκειμένω, ενόψει της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 80 παρ. 11 του ν. 4009/2011, μέχρι την έκδοση του Οργανισμού του Πανεπιστημίου για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και την εκπόνηση των διδακτορικών διατριβών, καθώς και τις ομοίου ρυθμιστικού περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 10-13 του ν. 2083/1992, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν εν προκειμένω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 του ν. 3658/2008, ως προς τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν γίνει δεκτοί, πριν τη δημοσίευση του νόμου αυτού (λαμβανομένου υπόψη ότι ο

διαγραφείς υποψήφιος διδάκτορας, ανέλαβε την εκπόνηση διδακτορικής του διατριβής με την 12/29-5-2003 απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής), προβλέπονται ως όργανα των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, η Συντονιστική Επιτροπή, ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών και το Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, οι αρμοδιότητες δε αυτών, προβλέπονται ειδικώς στο νόμο και στον εκδιδόμενο κατ' εξουσιοδότηση αυτού Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, ειδικότερα δε, αρμόδιο όργανο με αποφασιστική αρμοδιότητα, για ολόκληρη τη διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής (πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, επιλογή υποψηφίων διδασκόντων, ορισμός τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, αναγόρευση διδάκτορα, απονομή διδακτορικού διπλώματος κλπ), είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του οικείου Τμήματος, η οποία, όπως εξάλλου, έχει ειδικότερα κριθεί, εφόσον, κατά νόμο, κρίνει εάν ο υποψήφιος διδάκτορας πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, είναι αρμόδια και για τη διαγραφή υποψηφίου διδάκτορα από τα μητρώα του οικείου Τμήματος (ΣΤΕ 5957/1995, σκ. 9, 4053/95, σκ. 10, ΝΣΚ 482/2011, 237/2014).

10. Με τη διάταξη, τέλος, του άρθρου 24 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, παρέχεται η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να ασκήσει τις προβλεπόμενες από το άρθρο αυτό προσφυγές (αίτηση θεραπείας ή ιεραρχική προσφυγή) κατά βλαπτικής των έννομων συμφερόντων του διοικητικής πράξης, εφόσον, όμως, από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το άρθρο 25 του ιδίου Κώδικα, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, προκειμένου δε περί της άσκησης ιεραρχικής προσφυγής, πρέπει να υφίσταται ιεραρχική σχέση εξουσίας μεταξύ του εκδώσαντος την πράξη οργάνου και του οργάνου ενώπιον του οποίου ασκείται αυτή, τέτοια δε ιεραρχική σχέση δεν υφίσταται, κατά τα προεκτιθέμενα, μεταξύ της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, κατά την άσκηση των ειδικώς προβλεπόμενων στο νόμο αρμοδιοτήτων της και των οργάνων διοίκησης του Ιδρύματος και της Σχολής (Συμβούλιο, Σύγκλητος, Πρύτανης, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, Κοσμητεία, Κοσμήτορας) (πρβλ. ΣΤΕ 1010/2007).

11. Κατ' ακολουθία τούτων και ενόψει της ειδικής αρμοδιότητας της Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και εν προκειμένω της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής Επιστημών Πληροφορίας, κατά την άσκηση αρμοδιοτήτων Γ.Σ.Ε.Σ. Τμήματος, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 9 του ν. 4009/2011, ως προς τα ζητήματα που αφορούν στη διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, μεταξύ των οποίων και η διαγραφή υποψήφιου διδάκτορα, το Συμβούλιο, η Σύγκλητος, ο Πρύτανης και ο Αντιπρύτανης (ήδη Αναπληρωτής Πρύτανης) Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Ιδρύματος, καθώς και η Κοσμητεία και ο Κοσμήτορας της Σχολής, όργανα, τα οποία, εξάλλου, δεν αποτελούν προϊσταμένη αρχή της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής Επιστημών Πληροφορίας, κατά την άσκηση της ειδικώς προβλεπόμενης αρμοδιότητάς της περί διαγραφής υποψηφίου διδάκτορα, στερούνται αρμοδιότητας να ασκήσουν έλεγχο νομιμότητας επί της απόφασής της, περί διαγραφής υποψηφίου διδάκτορα, κατόπιν ασκήσεως κατ' αυτής, της κατ' άρθρο 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας Αίτησης Θεραπείας-Ιεραρχικής προσφυγής, εφόσον τέτοιο δικαίωμα δεν προβλέπεται ειδικώς στο νόμο (ΣΤΕ 1010/1997).

Απάντηση

12. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος προσήκει η απάντηση ότι δεν υφίσταται αρμοδιότητα του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας επί της 14/22-1-2015 απόφασης της Γ.Σ. της Σχολής Επιστημών Πληροφορίας, περί διαγραφής υποψηφίου διδάκτορα, λόγω έλλειψης επιστημονικής προόδου της εκπόνησης της διδακτορικής του διατριβής, στερούνται δε της αρμοδιότητας αυτής και τα λοιπά όργανα διοίκησης του Ιδρύματος και των οργανικών μονάδων αυτού, όπως το Συμβούλιο, η Σύγκλητος του Ιδρύματος, ο Αντιπρύτανης (ήδη Αναπληρωτής Πρύτανης) Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Ιδρύματος, ο Κοσμήτορας και η Κοσμητεία της οικείας Σχολής.

Θεσσαλονίκη, 17 Μαρτίου 2016

Ο Γνωμοδοτών

Θωμάς Ι. Καζάκος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.